Disputatio Juridica
De
TRIBUS HEREDITATEM ADEUNDI MODIS ET INVENTARII CONFECTIONE

Quam
D. T. O. M. A.
Magnifico JCtorum ordine approbante
Ex
Prælectionibus publicis ad L. ult. C. de Jur. deliberandi petitam
SUB PRÆSIDIO
Viri Amplißimi, Excellentißimi ac Consultißimi

DN. CONRADI CARPZOVII

J.U.D. Electoris Consiliarii, Antecessoris Academiæ Witteberg. Consistorii Ecclesiastici ibidemq; Facultatis Juridicæ & per inferiorem Lusatiam Judicii Adsessoris dignissimi, Promotoris, Præceptoris & Hospitis summo observantiæ cultu venerandi,

Publico examini subjicit
GEORGIUS MALLUJANUS S. Pomer.
In Auditorio JCtorum horis à 7. matutinis,
Ad 24. diem Martii.

WITTEBERGÆ,
Typis GEORGII MÜLLERI, Anno 1631.

THESIS I.

TRes hodie sunt viæ adeundæ hereditatis 1. rectà hoc est statim sine deliberatione & inventario. 2. Cum jure deliberandi. 3. Cum beneficio inventarii. Priores viæ sunt lubricæ & periculosæ; Posterior ut est frequentior: sic tutior est propter insignes ejusdem effectus. *Harpr. in §. sed nostra 6. Instit. de hered. qualit. & differ.*

II. Sicut heredes qualitatibus sunt dissimiles ita ratione dissimili hereditatem adeunt. Quidam enim sunt certi (sive sint testamentarii sive ab intestato, sive ex toto asse, sive ex parte) qui non dubitant, (utpote hereditate ipsis ex voluntate, eorum infixa, ut loquitur Imper.) hereditatem solvendo & locupletem esse; hi uti statim hereditatem adire queunt nec beneficio indigent *l. ult. § cum igitur 1. C. de Jur. deliber.* Sic alteri qui animo titubant eam statim, aut certè intra tres menses ab apertis tabb. sine præfatis beneficiis repudiare possunt. *l. ult. §. 1. inf. C. eod. Giph. ad pr. h. l. p. 89.*

III. Priores uti omissâ inventarii confectione & petitione juris deliberandi adeunt, sibique omnia in hereditate acquirunt *d. §. cum igitur 1.* Sic posteriores qui statim repudiant nihil damni nec emolumenti inde ferunt, adeo ut illi omnibus creditoribus, legatariis & fideicommissariis oblegati permaneant, nec amplius hac viâ electâ regressum ad aliam habeant, sibi imputantes, quod hanc periculosissimam elegerint *l. ult. §. 1. & §. sin vero 12. C. h. t. (Giphanius in f. princ. hujus leg.* refert quod moribus in tota germania non servetur) alteri vero (repudiantes intellige) deinde pœnitere & heredes postea exi-

existere, nequeunt, *l.4.C.de repud. hered.* hereditas enim semel repudiata amplius adiri non potest *VVesenb. in π. de acquir. vel amit. hered. n.8.* nisi sit minor, qui adversus repudiationem restitui potest, *l.ult.C.de repud.vel abst.l.7.§restitutus 9 ff.de minor.* vel pupillus, qui sine tutoris autoritate repudiavit, ipso jure non est obligatus, *l.5.C. de repud.vel abst.hered.*

IV. Aditio autem hereditatis alia est in suis, alia in extraneis, de quibus differentiis vide *Treutl. Vol.2.disp.12.th.1. per tot.* licet ipsi propriè loquendo non adeant, *§. extraneis Inst. de hered. qual. & diff. ibiq; Dd.* Declaratur & exprimitur vero illa vel verbis *l.gerit 88.ff.de acquir.vel amitt.hered.l.6.C.de Jur.deliber. §. ult. Inst. de hered. qual. & differ.* quibus verbis fieri debeat vid. *Menoch. 4.præsumpt.* 100. vel facto & reipsa videlicet gestione pro herede, quando heres, ut heres suoque jure & nomine aliquid facit nec extra nomen heredis facere potest *l. pro herede 20. in pr. ff. de acquir. vel amit. hered.l.1.C.de repud.hered. Alth. Dicaol.lib.1.c.43. num. 23. postq; eum Harpr. §. ult. Instit. de hered. qual. & differ.*

V. Jure deliberandi utimur, quando hereditatem nec adivimus nec repudiavimus *l. si curatoris 9. l. cum in antiquioribus 19. C. de Jur. deliber.* Deliberatio enim præsupponit arbitrium adeundi vel repudiandi; siquidem ut supra dictum, non potest amplius adita hereditas repudiari nec repudiata adiri *l.qui patroni 55.§.qui fideicommissam 2.ff.ad SCtum Trebell.* & competit non solum heredibus sed eorum quoque heredibus, quomodo & quamdiu vid. *l. cum in antiquioribus 19. ibiq; Donell. & Sichard.C.de Jur.de lib.*

VI. Hoc tempus olim à testatore heredibus præficiebatur & cretio dicebatur, de qua *Ulpian.* in *fragm. tit. 22. §. 27. & seqq.* quæ duplex erat vulgaris & continua *eod. tit. §.31 Borch. in §.extraneis Inst.de hered. qual.& differ.n.5.* Vulgaris in qua adjiciuntur hæc verba. Quibus scieris poterisque. Continua in qua non adjiciuntur, & in ea cretione computantur etiam dies illi, quibus quis ignoravit se heredem institutum esse, aut scivit sed cernere non potuit *Borch.alleg.loc.Ulp.d.t.§.31.32.* Hæc

cretio-

cretionum scrupulosa, solemnitas jam sublata est *l. 17. C. de Jur. deliber. à quonam & quando vide apud Rittersh. ad Nov. par. 7. c. 31. num. 1.*

VII. Quando verò à testatore tempus non præfinitum fuerat, à Prætore impetrari solebat *l. 1. §. 1. ff. de Jur. delib.* intra quod tempus perpensis exactè rebus hereditatis inspectisque rationibus atque instrumentis, quæ illis communicanda sunt, deliberarent an adire vel repudiare vellent *l. Aristo. 5. ff. de Jur. deliber.* quod tamen peti desiit postquam Justin. deliberandi jus ad annuum spatium determinavit *d. l. 19. C. de Jur. delib. VVesemb. in π. de Jur. del. n. 5. Hill. in Donell. lib. 7. c. 3. lit. C.* ubi plura commoda & onera hujus beneficii explicat.

IIX. Quæri hic solet an præcisè amplius tempus non peti nec ulterius extendi possit? Sed quia absurda lex quæ ita præcidat omnem exceptionem in re, quæ circumstantiis variatur, dicendum, quod casus gravissimæ causæ exceptus sit, cum & olim, si tempus non suffecisse aut aliam magnam causam subesse probatum erat, indulgeri soleat, *l. 3. 4. ff. de Jur delib.* aut si carcere, morbo vel hostium potestate impedito tempus elapsum sit, contra ejus lapsum restitui posse æquius est *argum. tit. ff. Ex quib. caus. Rittersh. ad Nov. p. 6. c. 8. n. 41.*

IX. Nam ut dictum lubrica est hæc adeundi via siquidem vix fieri potest, ut sine damno sit, qui hanc ingreditur. Sicut deliberantes in varia sunt differentia, vel adeunt, vel non adeunt intra deliberandi tempus, vel repudiant: sic singulis varia accrescunt onera. Adeunti duo impendent incommoda; Si hac via adit licet unà inventarium fecerit, nihilominus omnibus creditoribus in solidum obligatur propter deliberationem & spretum beneficium *§ fin autē 12. in pr. in l. ult. C. h. t.* & in hoc passu ipsi adimitur beneficium respectu creditorum, non legatariorum, vel adit & non conficit inventarium & sic non solum creditoribus sed etiam legatariis in solidum obstringitur, amisso etiam L. Falcidiæ beneficio, *l. ult. §. fin autē 2. vers. Si quis a. C. de Jur. del. ibiq; Donell. & Hill. in Donell. lib. 7. c. 3. lit. q. eleganter & perspicuè tradit. Ex quo Monticul. in comment. ad*

hanc leg. in §. all notat, quod hodie impetrans deliberationem & faciens inventarium reducatur ad terminos priores, quando non esset inventarium confectum. Nam tenetur, ut dictum, in solidum creditoribus & ex superfluo legatariis præstat & retinet falcidiam *Montic. d. l.*

X. Non adeunti nec repudianti, lex quia illum pro adeunte habet, similiter eadem onera sufferenda sunt *§. sin autem 14.* verbo non recusaverit *ib. q. Gothof in not. quod* olim jure florum non ita fuisse ibidem annotat *ex l 69. in f. ff. de acquir. hered.* Repudianti autem post tempus deliberandi hoc onus imponitur, ut res omnes restituat creditoribus, aut his qui ad hereditatem vocantur, quantitatem rerum jurejurando eorum, quibus restituuntur, æstimandam, quam tamen judex ut aliis in hoc juramento moderatur, *l. videamus 4. §. jurare 2. ff. de in litem jurando.* Ante elapsum deliberationis tempus repudians sine damno est *arg. §. pen. in f. & §. 1. in l. ult. h. t.* Sed num filius hereditatem repudiare, legitimam autem acceptare possit & quomodo vid. *Dn. Præs. in prælect. publ. ad Auth. ex causa de legitim statu dextre pro & cont. disputant. & eleganter concludentem parte quinta in f.*

X I. Hoc deliberandi beneficium non per beneficium inventarii sublatum est, sed heredi unum eorum amplecti, eoq; uti liberum est *l. ult. §. 14. vers. cum gemini C. de Jur. delib. Rittersh. ad Nov. p. 7. c. 21. n. 12 in f.* quamquam nullam aut parvam utilitatem præ alio obtinere videatur *l. ult. §. & hac quidem 13. vocabulo supervacuam C. eod.* unde non magis beneficium quam gravamen vetus ab Imp. Just. nominatur *§. extraneis in f. inst. de hered. qualit. & §. sin autem 14. vers. cum autē in f.* ibi vetus gravamen. Nam quod tempora deliberationis productiora sunt, quam inventarii, heredem parum juvat: quoniam hoc tempus eo fine constituitur, ne hæres in damno versetur; confecto autem inventario nullum damnum esse potest, nec illud multum prodest ne vires hereditatis patefiant, quæ æque hereditate non adita & creditoribus missionem in eam urgentibus patere possunt *Bacch ad Treutl. vol. 2. d sp. 12. th. 7. lit. a,*

X I I. Tutissimus itaque trames rudis & novus à numine Imp.

Imp Justin. repertus §. *sin autem* 14. *vers. cum enim gemini. C. eod.* per quem adeuntes sine damno conservantur, est invẽtarium, quod si legitimè secundum præscriptum & formam Imp. Just. fuerit confectum conficientem nullo damno affici patitur, sed ab eo planè immunem præstat, cujus ordinaria sedes cum sit in *l. ult. C. de Jur. deliber.* quam *in publicis prælection. Dn. Præs.* tractavit, ejus filum & ductum sequens eandem doctrinam in præsentem σκέψιν referre placuit.

XIII. Inventarium (Germanicè Fundtbuch) dicitur ab inveniendo, quia in eo hereditatis res descriptæ, quot quales & ubi sint, inveniuntur & cernuntur *l. ult. C. arbitr. tut. Gl. in l. tutor. qui repertorium ff. de administ. tutor.* Alii quod sit omnium bonorum defuncti mortis tempore existentium in præsentia legitimarum personarum ritè confecta descriptio *Mejer. in Colleg. argent. ff. de acquir. vel amitt. hered. n. 31. l. ult. §. 2. C. de jur. delib. ibiq; Dd.*

XIV. Aliter tamen conficitur inventarium ab herede, aliter à tutore vel curatore in bonis pupilli vel minoris sive testamentario sive legitimo sive dativo; hi ex necessitate illud conficere tenentur, vix enim dolo caret, quid illud negligit aut intermittit, nec citius administrationem tutelæ suscipere vel negotia utiliter expedire potest *l. tutor. 7. in pr. ff. de administ. tutor. l. 13. C. arbitr. tutel. Ibiq; Gothofr. in not. lit. a. Matth. Steph. ad Nov. 1. n. 32. Coras. in tract. de invent. n. 2.*

XV. Causa efficiens inventarii est vel remota vel proxima hæcq; vel principalis vel instrumentalis. Remota est Imp. Justin. qui illud ipsum introduxit & ita salubriter fieri constituit *l. ult. §. 2. C. de J. delib. §. 6. Inst. de hered. qualit. & differ.* Proxima & principalis est heres sive extraneus sive suus, sive Ecclesiasticus sive Laicus, sive Princeps, sive subditus, sive miles, sive paganus, quamvis horum aliqui, licet non confecerint, non teneantur ultra vires hereditatis *Nov. 1. c. 4. §. fin.* qui vel per se vel per procuratorem facere possunt. Si res alio loco sitæ sint, *l. ult. §. 3. in f. C. h. t.* quod Salic. h. l. etiam extendit ad eum qui præsens est, sed personaliter interesse nequit, *Bacchov. ad Treut. vol. 2 disp. 12. th. 8. lit. a. Angel. de Perus. in tract. de invent. p. m. 514. in f. n. 3. in f.*

Hic

XVI. Hic sese offert famosa illa quæstio de herede suo an is ob intermissum inventarium legitima privandus veniat? Ubi negantium partes sequi tutius & æquius esse putamus. 1. quoniam à testatore filius adimi non potest, nisi justâ exheredationis causa accedente *Nov.115. c.3.* tum quod legitima jure naturæ debita non queat tolli *l. cum ratio 7. ff. de bon. damn. & in locum alimentorum succedit Nov. 18. c. 3.* nisi de fraude & malitia constat, tum quod sit æs alienum *Auth. hoc amplius C. de Fideicom.* quod inventarii neglectio adimat falcidiam non autem legitimam, quæ in detractionem falcidiæ non venit, Gl. autem inter legatarios & creditores distinguit, ut horum respectu amittat, non illorum *Treutl. disp. 12. th. 9. l. a. ibiq; Bacch. Geil. 2. Observ. 138. n. 14. Alth. in Dicæol. lib. 1. c. 44. n. 13. in f. Mynſ. in §. sed nostra n. 24. Inst. de hered. qual. & differ. latissime Porcell. in tracta. de inventar. n. 14. Diss. Mejer. in Colleg. Argentor. tit. de acquir. vel omitt. hered. Sinolt* Schütz *disp. Justinean. 10. th. ult.*

XVII. Non minus frequens & anceps illa quæstio est huic non dissimilis an Trebellianicam amittat heres in fideicommisso universali qui non fecit inventarium? Negativæ similiter ut in praxi receptæ: sic in æquitate fundatæ calculum adjicimus. (1.) Quia sicut heres respectu coheredis non tenetur facere inventarium *argum. l. ult. h. t.* Sic neque respectu fideicommissarii, qui loco coheredis habetur *l. si filius 5. §. 2. ff.* Quod cum eo (2.) quod Trebellianica à jure heredi gravato concessa ei in hoc casu non reperitur adempta propter omissionem inventarii, quare nec nos citra legis sensum eidem hanc adimere attentemus argum. *l. si vero 64. §. de vero 9. ff. solut. matrim. Nov. 2. c. 3. circ. med. ibi*, nec quælibet est lex talia dicens. (3.) quod odia sint restringenda non amplianda *l. pen. ff. de pœnis c. odia 15. de R. J. in sexto*, tum quod in augustissimo imperii judicio secundum hanc sit judicatum, quæ præjudicia vim legis obtinent. *Geil. lib. 2. Observ. 138. Mynſ. cent. 3. obs. 66. Porcellinus latissimè per aliquot folia, ubi ad contraria argum. respond. p. m. 534. postq; eum Andr. Fachin. lib. 4. controverſ. c. 38. Rittersh. ad Nov. p. 6. c. 9. n. 37. Harpr. ad §. sed nostra 6. Instit. de hæred. qual. & differ.*

Præ-

XVIII. Prædictus hæres fiduciarius si inventarium fecit an illud etiam fideicommissario prosit, ne dein aliud facere opus habeat, disquiritur? sed quia fideicommiss. hæres onera & æs alienum exsolvere debet, *l. 1. §. 2. ff. ad SCtum Trebell. & l. 1. C. eod.* quia est hæredis loco *l. postulante 44. in f. ff. ad SCtm. Trebell.* Si itaq; ex sua persona in solidum non obligari & legis beneficio frui desiderat, legibus ut pareat necesse est, quia actus extra suum usum alteri non prodest, siquidem actiones quæ competunt heredi ex sua provisione non transeunt facta restitutione per Trebellianum, sed nova cessione opus est. *l. si heres pecuniam 73. in f. ibiq; Gothofr. in not. ff. ad SCtm. Trebell.* quâ etiam fideicommissarius utatur necesse est, si beneficiis prioris inventarii gaudebit, imò si non vult, heredem ad id cogi posse affirmat Gothofr. ibid. lit. e. quoniam omne id ipsum fideicommissario cedere cogitur, quod opera & industria sua acquisivit, *l. 22. ff. de constit. pecun. l. 1. §. 3. ff quod legator. l. 25. in f. ff. d. administr. tutor.*

XIX. Pupilli autem inventarium prodest substituto pupillariter quoad creditores paternos & legata relicta in primis tabulis, siquidem beneficia, quæ in rem sunt, ea si in personam concepta sunt, ad heredes transmittuntur, *l. heredem 59. l. in omnibus 68. ff. de Reg. I.* non autem quoad creditores pupilli nec quoad legata in secundis tabulis: Durat enim ratio, quare confici debeat, ne in potestate sit heredis fraudare defuncti voluntatem subtrahendo res hereditarias *Nov. 1. c. 2 vers. sancimus in pr.* Sola enim testantis bona in pupilli inventario sunt consignata, & quoniam ad substitutum etiam pupilli bona ex deficiente persona pervenerunt, cum quibus, si priora non sufficiunt, satisfacere teneretur, quæ bona ne ab eo intercipiantur, novum inventarium conficere necesse habet, *Pac. in analysi Cod. tit. d. Jur. delib. n. 11. in f. Coras. in tractat. de inventario n. 20. p. m. 540.*

XX. Inventarium autem per tutorem, ut sibi decernatur administratio tutelæ, pupillo non prodest, quo minus teneatur ultra vires hereditarias: quia est diversi generis inventa-

ventarium & ad alium finem tendit, & alia forma insimul usurpatur in cōfectione hac; ubi autem utriusq; solemnitates essent adhibitæ, & consuetudo loci approbaret, non difficendum ipsi quoque prodesse posse, quæ consuetudo est probanda, aliàs secundum jus commune judicaretur. *Gvido Pap. in tract. d inventar. n. 9. in f. p. m. 546. Pac. in analysi Codic. tit de jure delib. n. 14. in f. Gothofr. ad d l. ult. §. 4. lit. f.*

XXI. Similiter minoris inventarium, qui beneficio ætatis restitutus ut abstineat, vulgariter substituto prodesse dicendum est, *l. in integrum 22 ff. de minor minor. 31. ff. eodem l. quotiens 44. ff. de acquir. hered l. ait prætor 7. § sed quod 10 ff de minorib.* & si velit aliud facere, non posset. Semel enim ritè confecta & judicata in illum etiam invitum transire dicuntur, *l. ex contractu 44 ff. de re judic.*

XXII. Pupillus, minor, fatuus, furiosus, ægrotus licet ab inventarii confectione non immunes, sed tamen quia recta voluntate, animo, & valetudine corporis, quæ ad id requiruntur, destituti sint per tutorem, curatorem & procuratorem recte ut expediant, operæ pretium erit. Ubicunque enim de periculo eorum agitur, eorum judicio authoritate, consensu & expeditione indigent, argum. pr. inst. de auctor. tutor. *l. obligar. 9. § 3. ff. de auctor. & consens. tutor. l. cui bonis 60. ff. d. V. obl. l neq; fœmina 54. ff. d. procurat. argm. princ. in f. inst. de iis, per quos agere poss.*

XXIII. Uti filii in successione parentum inventarium conficere necesse habent: sic similiter parentes & imprimis Pater in bonis filii adventitiis inventarium conficere debet, quia qui restituere ea obligatus est, de iis quoque inventarium conficere necesse habet, quia alienare & obligare ea bona non potest *l. cum non solùm § ipsum autem 5. vers. non a. licentia C. de bon. quæ liber,* non licet rationes de iis reddere non teneatur, tamen administratione finitâ reddere cogitur, quicquid un. iis fuisse probari potest, ad cujus rei probationem inventarium necessarium est, *porcell. in tract. de invent. p. m. 521. n. 14. Harppr. §. 1. inst. de leg Agn. Tut. n. 9. 10 & seqq.* aliudq; est de

jure

jure novo, aliud jure veteri, hoc obtinebat, pater bona jure peculii, *l. pen. §. pater 3. verf. & si testamento de Castr. pecul.* illo verò jure successionis *arg. Nov. 118.* vel ab intestato, vel herede instituto.

XXIV. Idem de mulieribus & rusticis dicendum, quanquam propter imperitiam illis etiam ignosci debeat. *l. ult. C. de testam.* tamen, quia illa æquitas non est scripta, sed habemus rigorem scriptum, hoc est, ut omnes teneantur inventarium facere, nisi velint teneri ultra vires, concludendum, quòd illa jura, quæ sunt introducta ad conservationem rigoris, habeant etiam locum in mulieribus & rusticis *per l. placuit, & ibi Gloss. & DD. C. de Jud. l. prospexit ff. qui & à quibus. Sichard. in l. ult §. scimus n. 6 in fin. C. de jur. delibер. Vide de his prælectiones Dn. Præsidis ad Leg. Juris 6. C. qui admitti ad bonor. possess. poss.* ubi varios casus enarrat in quibus, & quomodo rusticorum & mulierum imperitia & ignorantia excusatur.

XXV. Ut non minùs Ecclesia aut Collegium licitum heredes institui possunt, *l. ult. C. de Sacrosf. Eccles. l. 12. C. de hered instituendis* quæri solet, an illa ad confectionē inventarii æquè teneatur? quia illa nō minùs adeūdo quasi cōtrahere videtur sicut alia persona & iisdē cōmodis frui satagit. Similiter id de oneribus asseverare justitiæ est, quia textus Nov. 1. clarus, qui in omni persona hoc obtinere disposuit, idq; eò magis, quoniam similiter jure canonicô receptum est aut certè non improbatum *argm. c. Raynutius ibiq; cum inventarium fecerit X. de testament. Fach. l. 6. controv. c. 2.* illumq; secutus *Matth. Stephani ad Nov. 1. n. 33* sic tamen, ut salvum maneat jus Ecclesiæ restitutionem petendi adversus omissam inventarii confectionem.

XXVI. Ab Ecclesia similiter concluditur ad monasterium, quod, cùm per omnia succedat monacho, ejusq; jure utatur, dicendum est, quod, uti ille ab hoc non exemptus est, sic neq; hoc, cùm surrogatum sapiat & ferat naturam ejus, in cujus locum surrogatur, licèt similiter illud non ultra vires

teneri,

teneri, sed privilegio restitutionis uti posse, velint. *Diduc. Spin. in spec. testam. n. 17. Gl. 35.*

XXVII. De fisco non est dubitandum: nam cùm Imperator statuit, in omni persona sive privata, sive Imperiali obtinere, nec fiscum exclusisse velle, utpote, qui suam personam non exclusit, *d. Nov. 1. c 2. l. 7. C. qui testam. fac. poss.* sed quia fiscus duplici respectu ad bona alicujus transit; primò jure Majestatis seu Regalium. Secundò, jure successionis. Priori modò non ut heres succedit & sic non potest conveniri ultra vires. E. g. quando, vel ex delicto, vel propterea, quòd sint vacantia bona & nullus heres reperiatur, *l. si vacantia ult. C. de bon. vacant.* quod etiam Jure Saxonicû urbes merum imperium habentes, licèt superiorem recognoscant, habere refert *Wesemb. in π de Jur. Fisci n. ult.* posteriori, quia heredis vices sustinet, heredum jure uti necesse habet; quanquam *Peregrinus in tract. de Jur. Fisci lib. 4. tit. 1. n. 3.* illum hoc passu non ad inventarii confectionem astringendum esse contendat *Matth. Steph. in expl. Nov. 1. n 33* de principe idem jus erit *argm. l. cùm heredes. 7. ff. qui test. fac poss. & l. 3. C. de testibus*

XXVIII. In milite exceptionem ponunt, nam militem uti legis Falcidiæ beneficio, licèt non confecerit Inventarium, verius esse putat Matth. Steph. quia milites oneri hereditario subjectus non est, quamvis omiserit inventarii confectionem *§. Extraneis autem inst. de hered. qual. & diff. l. ult. in pr. vers. sed & ff. de jur. deliber.* Vetus enim privilegium militibus à Gordiano datum adhuc illis durat, licèt hoc *Gl. de jur. Nov. 1.* sublatum esse velit, tenetur tamen miles quatenus non obtemperat testatoris voluntati; deinde quatenus testator vetat Falcidiam deducere, nam si parere non vult, substitutis datur locus *Nov. 1. c. 2. §. 2. vers. si verò infr. Matth. Steph. d. l. Gothofr. in notis §. ult. dict. N. 1.*

XXIX. De heredibus hactenus quinam Inventarium conficere tenentur; jam de qua re illud ipsum fieri oportet & constat ex *l. ult. §. 2. In vers. 1. C. h. t.* de omnibus rebus quæ

in

in defuncti bonis sunt, sive sint res corporales, sive incorporales, *l. item videndum* 18. § *ult. ff. de pet hered. l.* 16. §. 5. *ff. ibid. l.* 40. §. *actiones* 2. *ibid.* sive mobiles sive immobiles, eæq; vel plenó jure, h.e. dominió & possessione, sive minùs pleno quo ad dominium tantùm, vel possessionem tantùm, *l. 9. l.* 10. *l.* 12. §. 2 *ff famil. ercisc. Montic. tract. inv p.* 36. *n.* 1.

XXX In Inventario consignandæ quoqeu veniunt res depositæ, pignoratæ, commodatæ & similes, quia earum rerum periculum ad heredem spectat, *l. & non tantùm* 19. *in pr. ff. de petit. hered. l.* 41. § 7. & facilè exinde damnum sentire potest. 2. quia pro iis, tanquam pro rebus hereditariis agi potest, *Nov.* 1 *c.* 2 *vers. verò.* 3. quia tales res dicuntur esse hereditate, *l. si de eo* §. *si forte in f. ff. de acquir. possess.*

XXXI Non autem omnia in conspectu ponenda sunt, quod, licèt rigor juris exigere videatur, praxin tamen in contrarium esse, asseritur, neque precium seu valor exprimendus, uti *Petr. Greg* 46. *Synt.* 3. *& Dd* volunt res omnes per peritos viros mutuo consensu heredis & creditorum &c. eligendos æstimari debere, de quo cum Justin. constitutio nihil, meritò id displicet *Valasc. cons.* 52. *n.* 23. *Hill. in Don. Enuc. l.* 7. *c.* 3. *l. k.* nam per quantitatem hic non valorem seu rei æstimationem, sed rerum numerum intelligit, uti illudipsum ex *l. si quis intra* 7. *C. d. bonis proscript. l. ult. C. d. bonis vocantibus.*

XXXII Quid si res proprias heres in Inventario describat, distinguere solent, aut eas scienter aut ignoranter inseruit; priori modò eas amittere concludunt, *arg. l. ult circ. pr. C arbitr. tut.* posteriori non item, quia nemo rem suam jactare præsumitur. Simile judicium de Testibus etiam ferri solet, qui res suas in Inventarium redigi viderunt & tacuerunt, eò enim ipsò, quod consensum Instrumento dederunt, sibi præjudicâsse intelliguntur, *l. fidejussor.* 26. §. 1. *ff. de pignoribus*, quod tamen sub distinctione affirmant, quam apud *Mont. pag.* 37. videre licet.

XXXIII. Heres ut res proprias scienter inserendo amittit, sic res defuncti dolosè omittens beneficiis Inventarii non fruitur: Quod similiter de debito heredis, quô defuncto obligatus fuit, exaudiri oportet; nam, ut unà creditum suum cum cæteris creditoribus nanciscitur: Sic similiter suum debitum reticere & in fraudem creditorum intervertere non debet; Deniq; in Falcidia supputanda æqua habetur ratio heredis debitoris & creditoris, *l* 1. §. *pen. l.*87. §. 2. *l.* 48. *ff. ad leg. Falc. l.* 6 *&* 8. *C. ad leg Falc.* circa quam duplex jus annotari solet (1.) Jus Digestorum quô jure perdebat solùm falcidiam in re subtracta *l Paulus* 48. *ff. ad SCtum Trebell.* & suus heres abstinendi beneficium non habebat, *l. si servum* 71. §. *si quis* 4 *ff de acquir. vel amit. hered* (2) fuit jus constitutionis de quo *in l. ult.* §. *licentia* 10. *C. de jur. deliber.* & rerum, si quas subtrahat heres, duplum restituere cogitur & hereditatis quantitati computare in § *licentia* 10 *d. l ult. Giph. p.* 92.

XXXIV. Bona quando quis non solùm in uno territorio & loco possidet, sed in distinctis & diversis regionibus, sic Inventarium ibi potissimùm fiat, vel ubi major hereditatis copia, ad absentia procuratorem mittet, quæ vel ritu & more solitô ejusdem regionis in designationem referet, vel alteri adjiciet, non autem ab uno loco ad alterum transvehere potest, *l ult.* §. *sin autem* 3 *in f ibiq. annotante Gothofr. d l. dt lit. r.*

XXXV. Quoniam fructus hereditate jacente, *l. item veniunt* 20 §. *item non* 3 *ff d petit hæred* hæreditatem augent. *Hill in Don. enucl l.* 7. *c.* 3. *lit. K.* & omnia, quæ in adeunda hereditate inveniuntur, in Inventarium redigenda sunt, quoniam illa augmenta non minùs in hereditatem computantur, *l postulante* 44 §. sed in hujusmodi 1 verbo respondi *ff. ad SCtm. Trebell. l. quod de bonis* §. *fructus ff. ad leg. falcid.* quam res ipsæ, *d. l* 20. § 3. quæri solet, cui accedant: nos inter creditores legatarios & fidei commissarios distinguentes, creditoribus indistinctè sive ante, sive post Inventarium percepti, sint eos accedere, atq; exinde iis satisfaciendum esse opinamur. *Angel. de peruf in tract. de Invent. p.* 33.

Quoad

XXXVI. Quoad legatarios & fideicomissarios singulares diversæ sunt opiniones; aliqui eis fructus legatæ rei statim debere; aliqui ex die mortis; aliqui ex die aditæ hereditatis; aliqui ex tempore factæ interpellationis vel simplicis vel judicialis eis debere asserunt, quas opiniones & earum rationes *apud Treut. vol 2. disp. 13 th.7. lit. h. ibiq; apud Bacchov.* videre licet, nos cum Bacchovio ex tempore moræ sive illa per interpellationem judicialem *l. 1. & ult. C. de usur. legat.* sive per interpellationem extrajudicialem, *l. 2. C. de usur. Legator. l. 18. in pr. ff. ad SCtum Trebell. l. 23. de legat. 1. l. 87. l. 24. §. 1. ad leg. falc.*

XXXVII. Post confectum Inventarium fructus percepti non novo Inventario, sed quasi quasi ratiocinio eos inserere, eoq; probari posse sufficit. & si quæ res noviter emergunt tutò aliis in Inventario annecti possunt, nec opus est solennitatibus prioris Inventarii, quod ut eò securiùs faciat, opus est protestatione, quam subscribens annectere debet, de qua inferius *thes. 63. Stch. ad §. sin autem dubius n. 11.*

XXXVIII. Hactenus quinam & de qua re faciendum sit inventarium; jam quomodo illudipsum fieri oporteat, quoad solennitates, ubi multipliciter variant, DD *Hug. Don. ad l. ult. C. de jur. delib. n 6.* ponit. (4) Aliqui 9 ut *Johan. Dilect. Durand. Guald. tit. 11. caut. 8. n. 2. Paul. Castrensis in d. l. fin. §. sin autem dubius* 8. *Angel. Aretin in §. extraneis instit. de hered. qualit. & differ nec non Iason porcell Sneidvv in inst. ad §. extraneis n. 14. d. hered. qual. & differ* Aliqui 10. ut Corneus &c. Nonnulli 6. inter quos *Althus dicaolog. l.1. c 44 n. 73.* Multi 15. *hos inter Montic. in tract. de invent.* Aliqui Neotericorum 3. *uti & Giphan. & Rittersh. quos sequitur Ampliss. Præses*; cui etiam inhærendum est; & consistunt 1. in tempore. 2. in personis. 3. in confirmatione sive subscriptione.

XXXIX. Tempus illud est trimestre, spatium trium mensium, intra quod Inventarium inchoandum, conficiendum & absolvendum, qui tres menses accipiuntur pro nonaginta diebus, sicut in singulos menses triginta dies computantur,

putantur, ex quo observari volunt, quòd, quoties in jure nostro fit mentio mensis, toties triginta dies intelligantur, quamvis menses sint dispares, & nonnulli 31. habeant, *h. l. ult. ibiq; Ampliss. Dn. præses ad §. sin autem 2. C. de jur. deliberand.* licèt jure Canonico aliter obtineat, ubi tot dies computari debent, quot quilibet mensis habet, *Gl. in c. quam sit verbo mensem de Elect. in 6to. Sichard. ad §. 2. n. 2.*

XL. In hisce tribus mensibus aliud est tempus inchoationis, aliud absolutionis. Primum est 30. dierum, intra quos omninò inventarium inchoari oportet, & currit non à die institutionis vel aditionis, sed cognitionis ab apertis tabulis *l. ult. §. 2.* & licèt intra hoc tempus non inchoetur, sed inter alterum restans absolvatur, non protinus corruit Inventarium, quia non est tanta solennitas, sicut tempus perfectionis *argm. l. 1. §. fin. ff. de vent. inspici.* tum quod quoties mea mora alteri non nocet, tunc illam purgare licet, nec ideo quis in pœnam incidit, *Didac. Spin. in spec. testam. Gloss. 35. n. 28.*

XLI. Alterum absolutionis seu perfectionis tempus est 60. dierum, intra quos absolvi debet tàm in præsentibus, quàm in absentibus *ex h Const.* Jure *a. Novell. 1.* quæ tribus annis pòst edita dicitur à Giph. in pr. huj9 leg. distinctio adhibetur & præsentibus semestre præstituitur; longè autem absentibus, annus, qui ad consummationem inventarii datur, & à tempore mortis Testatoris exordium capit, *d. l. ult. ibiq; Gipb.*

XLII. Hi autem dies non sunt utiles sed continui, hoc est non interrupti sed connexi & cohærentes qui toties computantur & attendũtur, quoties aliquid est in expedientis potestate, & extrajudicialiter fieri potest; utiles vero numerari solent, cum agitur de actu aliquo judiciali, aut coram prætore sive magistratu peragendo *l. 1. ff. de divers. & tempor. action. l. miles 11 §. quidam 5. ff. ad L Jul. d. adulter. l. jure 6. C. eod.* At confectio inventarii non fit coram magistratu, sed fit extra judicium adhibitô tantùm tabulariô & creditoribus &c *Giph ad h. l. p. 99. in pr.* & quolibet tempore & locô expediri potest, sic ut die feriatô factum non inutile sit, *l. quæ*

habet

habet 3 *§. quolibet* 3. *tempore ff. de tutel. Angel. de peruſ. in tract. de Invent. n. ult. Giph. c.2. de form, & Effect. Invent. Rittersh. ad Nov. p. 6. c. 8. v.* 40.

XLIII. Etſi quam plurimi exiſtiment inchoationis tempus initium ſumere ab adita hereditate, *Gl. in verbo delatam* hic *Cyn. Bart. Bald. & DD. commun. Decius conſ.* 633. *n.* 2. *Rol. à Vall. vol.* 2. *conſ.* 73. *n.* 34. *Eman. Suaretz in lib. recept. ſentent. in verbo Inventarij n.* 163. *verius tamen* 30. illos dies à delata hereditate numerari, h. e. in cauſa teſtati ab apertura Teſtamenti, quippe ante apertas tabulas hereditas delata non intelligitur, quam quis adeundo non poteſt conſequi, *l. delata* 151 *ff. de V.S. Dn. Præſes d. l. Giph. c.* 2. *de form. & Effect. Invent.*

XLIV. In cauſa verò Inteſtati ex eo tempore, quo delatam ſibi hereditatem heres cognovit, *in §. ſi autem dubius,* 2. *h. l. noſt.* & cum apertura teſtamenti heredi quoq; nota eſſe debeat, dicendum eſt, in utroq; caſu tempus currere à notitia heredis, & hujus ratio non eſt in obſcuro: Inventarii enim beneficium, ſive confectio ejus pertinet ad dubitantes, uti *ex pr. hujus* §. 2. conſtat, qui enim dubitat, non ſtatim adit, ſed poteſt uti remediis vel Inventarii vel juris deliberandi, illud quando eligit, ſtatim poteſt adire & Inventarium conficere, quô caſu non exſpectanda erit aditio, ut currat tempus Inventarii, ſed curret ex eo, ex quo cognovit, ſe eſſe heredem, h. e. ex quo dubitare cæpit. Imputet enim ſibi qui ſtatim potuit conficere Inventarium, *Dn. Præſes d. loc.*

XLV. Hoc præfixum tempus ſimiliter ut in jure deliberandi th. 8. dictum, heredi juſta de cauſa veluti carceris incluſione morbo, captivitate impedito, non currit, vel contra lapſum ejus in integrum poteſt reſtitui, *l miles* 11. *§ quidam* 5. *ff ad L. Jul. d. adult. ibiq; Gothofr. in not. arg. tot. tit. ff. ex quibus cauſis Major. Integr. Rittersh. ad Nov p.* 6. *c.* 8. *n.* 7. *in f.* quæ ſententia humanior, æquior & benignior videtur, cum Impeditus juſta de cauſa ignoranti ſit ſimilis & aliàs juſtæ impedimenti cauſæ excuſare ſolent, *l. non exigimus* 2. *§.* 1. *ff ſi quis caution.* & tempus ad aliquid faciendum de jure præfixum dicitur

 utile

utile nec currere ignoranti vel impedito impedimento facti vel juris, *Coler. de process. execut. p. 2. c. 3. n. 344.*

XLVI. Hæc dicta intelliguntur de aditione cum inventario sine eo verò libera adeundi potestas est, usq; ad triginta annos, qui ignorant sibi delatam esse hereditatem, *l. licet 8. C. de jure deliber. l. sicut 3 C de præscript. 30. vel 40. ann. Amplis. Dn. Lindem Præcept. meus pl. honorand. disp. 3. Instit juris tit. de hered. qual. n. 10.* Aditio enim beneficium juris civilis, quæ remedia durant perpetuò, h. e. triginta annis Instit. de perp. & temporal. idq; tam adversus illos, qui totam hereditatem vel singulas res possident, vel titulo pro herede vel pro possessore, quia jacente hereditate non incipit præscriptio, *Sichard. in d. l. 8 n. 7 qui alleg. Gloss. in l. ea quæ in f. verbo adita hereditas C. de temp. in integr. rest. Wesemb. in π de acquir. vel amitt. hered. n. 7. Treutl. disp. 12. th. 5. sub lit. e. vol. 2.* Ubi Wesemb. hanc cautelam subjicit, ut creditores & legatarii petere possint, quò ei, ad quem spectat successio, certum tempus definiatur intra quod adeat, vel repudiet, *l. si curatoris 9. C. de jur. deliber.*

XLVII. Tempus illud trimestre cum in favorem creditorum & Legatariorum constitutum sit, prolongari non potest, *Sichard. n. 8 Menoch. lib. 1. cons. 89 n. 138. Cav. cons. 193 num. 70. Rauchbar. p. 2. quæst. 24 n. 22.* Nec obstat, quòd dilationes sint arbitrariæ & possint abbreviari vel prolongari per judicem, *l. sive pars 3. C. de dilat.* Nam ut rectè respondet, *Sichard. d. n. 8* illud pertinet ad dilationes judiciales. In dilationibus a. extrajudicialibus, cujusmodi est dilatio inventarii conficiendi, judicis nullæ sunt partes, tenetur n. stare termino legali. Moribus tamen nostris aliquādo etiam legitimi istius temporis justis de causis, concedi solet prolongatio petentibus id à magistrata ordinario, ut post *Gipb. monet Ritters. ad Nov. p. 6. c. 8. n. 7.*

XLVIII. Ex iis, quæ de trium mensium spatio dicta, apparet, jure civili jacentis hereditatis tria considerari tempora (1) à die mortis defuncti usq; ad tempus aperti testamenti, (2) à die cognitæ successionis usq; 30. dies & (3) ab istis 30. diebus usq; ad 60. dies inter præsentes, & annum (qui, ut antè dictum,

dictum, à morte testatoris numeratur) inter absentes, intra quod perfici debet Inventarium, *Nov. 1. c. 2.*

XLIX. Jure verò Saxonicô tempus jacentis hereditatis inter præsentes non est, nisi 30. dierum computandorum à tempore scientiæ mortis defuncti, vel cognitæ sive didicitæ ex testam. vel ab intestato hereditatis, quod adeò privilegiatum est, ut intra illud creditores hereditatem jacentem inquietare vetentur, in tantum, ut quævis sententia contra viventem lata illo defuncto intra hoc tempus hereditate nondum adita executioni demandari nequeat, ipsis etiam heredibus possessionem bonorum defuncti nisi rerum servandarum causâ ingredi licet. Landr. *l. 1. art. 22. ibi.* anders sol das Erbe keine gewalt haben vor dem 30. *&c. Ampliss. Præs. in 1. memb. solen. d. l.*

L. Rationem diversitatis adducunt, quod jure civili heres aditâ hereditate sine Inventario creditoribus in solidum teneatur & sic longiore deliberatione indigeat; jure Saxonicô autem non item, *Reinb. p. 6. diff. 57. Coler. de process. execut. p 2. c. 3. n. 397.* Nam in terris Saxoniæ inventarium confici debet intra 30. dies, quô tempore elapso non prohibetur jus executionis adversus hereditatem jacentem persequi, *Col. d. l. 3. n. 4. p. 3 & seq.* Ex quo *Bacchov. ad Treutl. vol. 2. disp. 12. th. 8. lit. b* concludere vult, quod inventarii confectio de illo jure planè cesset, sed inventarii ritè confecti non solus finis est liberatio ab oneribus creditorum & legatariorum; sed liberatio à præstatione juramenti, quod necessariò ab herede præstandum est, si illud negligat de quo suprà.

LI. Ratione hujus temporis differentia Inventarii Tutoris, curatoris & heredis elucet: Illi statim, postquam sunt ordinati h. e quamprimum fieri poterit inventarium rerum pupillarium vel minorum solenniter facere tenentur, *l. tutor 7. in pr. ff. de administr. & peric tutor. l. tutores 24. C. eodem. Sichar. ad d. l. §. siu autem dubius n. 2.* nam ante confectionem omnia eorum gesta sunt inutilia *l. legitimos 5. ff. de legit tutor. vid suprà th. 14.* Hi intra prædictum tempus & ante illud negotia hereditaria curare possunt, *d. l ult. C. h. t.*

C 2 Secun-

LII. Secundum solennitatis membrum consistit in personis, quæ non sunt quæ faciunt, siquidem de illis suprà th. 15. actum, sed quæ faciendo adesse tenentur, uti sunt Tabularii publici, creditores, legatarii, Fideicommissarii eorumq; procuratores sive Mandatarii, testes, qui locô absentium sumuntur, *l. ult. §. 3. in f. C. h.t. Gipb. in §. fin autem p. 91. h.t.*

LIII. Notarius inter has primus est & maximè necessarius, *Nov. 1. c. 2. §. fiat igitur l. ult. §. 2. C. de Jur. deliber.* Soli enim tabulario fides non adhibetur in hereditatis inventario *Nov. 1. c. 2. §. 1. vers. si verò,* quod secus in Invent. orborum *l. Orphanotrophos 32. C. de Episc. & Cler. Nov. 13. in fin.* Sed nec absq; eo valet inventarium, licèt mille testibus probari possit, illas res per aliquem descriptas & non alias fuisse inventas, quia pro forma solennitatis Notarius requiritur; oportet autem illum rogatum esse nec ultrò venisse, seq; obtulisse, ut innuitur *in d. l. ult. §. fin autem.* In verbo *herede jubente* & si rogatio non appareat, tamen facta præsumitur, *ut DD. in Auth. rogati C. de testibus & per l. sciendum ff. de V. obl.*

LIV. Quanquam in sæpe allegata lege *ult. §. fin autem C. de Jur. deliber.* habeatur sub præsentia tabulariorum, quæ locutio est pluralis, & ad minimum duos complectitur, dicendum videtur cum *Mejero in colleg. Argentor. tit de acquir. vel amitt. heredit. n. 32. in fine*, quod plures & ad minimum duo secundum *l. uti numerus 12 ff. de Testibus* adhibendi sint; sed quia sæpe in jure nostro singularis pro plurali, & pluralis pro singulari usurpari solet, ut notat *Gl. in l. 1. C. de his qui in Ecclesia manumit.* ubi dicitur, manumissiones posse fieri in Ecclesia adhibitis locô testium Antistitibus, & tamen sufficit unius Antistitis præsentia, cum non sint unius loci plures Antistites vid. *Gl. in verb. Notariorum in l. nost.*

LV. Præterea quid pluribus opus foret? cum Notarii persona per principem, vel eum, qui creandi Notarios potestatem habet, ad hoc est legitimata, ut instrumentis ipsius cum debita solennitate confectis fides tribuatur, *Gail. 2. observ. 11. n. 13. Sixtin. de regal. l. 2. c. 15. n. 15.* quanqam non negandum,

casus

casus quosdam emergere posse, ut duo Notarii adhibeantur, de quibus casibus inferiùs.

LVI. Debent simul huic negotio interesse creditores, fideicommissarii, legatarii, quorum omnium Inventarium ritè confici plurimùm interest: Et licet *in alleg. l. ult. C. de jur. deliber. & Nov. 1. c. 2.* Creditores nominatim non requirantur; intelliguntur tamen per verbum cæterorum, quod clariùs ex *Nov. 1. c. 2. & Auth. sed cum C. ad leg. Falcid* collatione liquet, quod etiam ratio juris satis luculenter svadet, cum in omni actu eorum consensum, quos actus concernit, exquiri deceat, & quod omnes tangit, id ab omnibus approbari debeat, *l. in concedendo 8. ff. de aq. & aqua pluv. arcend. dicendum,* quòd Creditores non minus, sed multò magis interesse, quia certant hi de damno vitando, alteri de lucro captando, *Beneincas. in tract. de privil. pauper. p. m. 984. n. 30.*

LVII. Sin prædicti morbo vel aliis negotiorum difficultatibus impediti huic actui interesse nequeunt, vel eorum dignitas, ut sunt illustres, quibus parùm convenit, ut talibus minutiis rerum perscrutandis & tractandis præsentes sint, vel verecundia sexûs obsit, quò minùs talibus negotiis se immisceant, suos mandatarios mittere possunt, *Auth. sed cum in verb. aut pro eis agentium circ. med. C. ad L. Fal. Nov. 1. cap. 2. §. 1.* Sin & hos abesse contingat, tres ejusdem civitatis testes locupletes, & viri boni seu integræ opinionis assumendi sunt, *Nov. 1. c. 2.* qui ut cognoscant heredem addit & exigit *Ritt. ad Nov. p. 6. c. 8. n. 8. Mejer in Colleg. argent. vol. 2. tit. de acquir. vel amit. hered. n. 32.* ante quos Coras. absentium cognatos vel affines, vel si qui fortè alii sunt, quos verisimile est propter necessitudinem vel charitatem absentium defensionem non omissuros esse, *l. hæc autem §. 1. ff. Qb. ex cau. in poss. eatur, adhibere suadet tract. de Invent. n. 18. p. m. 540.*

LVIII. Ubi pro cautela sciendum, quòd testes prædictos ità qualificatos esse oporteat, nisi heres ad jacturam inventarii & difficultatem probandi adigi velit; siquidem qualitates istas testium, producens probare tenetur, qua de

causa, ut extra hoc periculum sit, heredi incumbit judicem adire, & apud illum testium nomina profiteri, & petere, ut judex declarare velit, num sint idonei, sic testes authoritate judicis adhibiti pro idoneis habendi, & heres eò tutior erit, *Nov. 1. c. 2 juncta Auth. sed cum testator C. ad L. Falcid. Ibiq; Dd. vid. Dn. Praes. d. l.*

LIX. Oportet autem eos certiores factos esse per citationem, circa quam sic distinguere solent; aut heres certus est, quinam sint creditores legatarii vel fideicommissarii, vel incertus, priori modo eos personaliter citari vel ad domum iis denunciari curet, ut appareant, *Auth. si omnes C. si minor se ab hered. abst. l. ut perfectius 2. C. de ann. except.* vel ipsi, vel eorum procuratores, eo die, hora & loco ad videndum effici, ab herede in bonis defuncti legitimum inventarium. Posteriori modo ut vel per programma vel edictum citentur, *l. si eo tempore 6. C. de remiss. pignor. Rosbach in proc. civil. de citat. per edict. n. 2. in f.* & sufficit una peremptoria citatio, uti *Guid. Papae in Gallia observatum fuisse refert in tract. de invent. n. 2.*

LX. Sin autem nonnulli creditores fuerint citati, nonnulli non, inventarium ex parte citatorum valebit, ex parte non citatorum non valebit, *arg. l. de unoquoq; 47 in pr. ff. de re jud. l. non idcirco 44. ff. de judic. l. Fulcinius 7. § quid si adversus 7. in f. ff. quib. ex caus. in poss. eat.* quod tamen procedit, ubi heredi de Creditoribus constat, ubi autem sunt ignoti & per programma vel edictum citati, valet, licèt nec unus compareat, *Rosbach. in proc. civil. c. 27 n. 7.*

LXI. Succedit tertium requisitum, videlicet subscriptio, quâ se heres propria manu subscribat, & confiteatur, se quantitatem rerum ibi descriptarum agnoscere easq; res apud se esse. Sin autem ipse literarum ignarus, vel gravi de causa impeditus loco suo Notarium alium roget & ad subscribendum adhibeat, *l. ult. §. sin autem 2 in f. C. h. t.* quod ipsum Notarius notificare debet, monente *Benincas. in tract. de privileg. piar. caus. p. 984.*

Requi-

LXII. Requiritur insimul, ut heres scribendi ignarus venerabile crucis signum præponat, *l. ult. §. 2. in f. h. t.* quo intuitu, heres æternæ salutis memor ad excludendam fraudem & aliquorum bonorum occultationem nullum dolum adhibeat, siquidem Deo omnia aperta & pervia esse reminiscitur, sicuti videmus crucem Christi & SS. Evangelia juraturis proponi, ut sint salutis æternæ memores, *Sichard. n. 26.* Quod tamen moribus nostris non observari sed solius notarii subnotationem sufficere notat *hic post Gtph. Rittersh. ad Nov. d. l.*

LXIII Non tam necessarium quàm utile heredi, est his protestationem subnectere vel per se vel per Notarium, ut, si quæ ponenda sint, quæ posita non fuerunt, & si quæ posita sint, quæ poni non debuerunt sibi exinde nullum præjudicium inferri velit. Hæc protestatio non solùm hæredi, sed etiam creditoribus & aliis utilis esse potest, heredi, quatenus excusatur præsumptivè à mala fide. si quædam res per ignorantiam aut oblivionem sunt omissæ. Creditoribus & aliis, quatenus res omissæ inseri deinde possunt. *Montic. de invent. p. 54. n. 53. Benincas. de Privileg. pauper. p. 985. n. 34 Gloss. ad §. fin vero de jur. de lib.*

LXIV Hæc protestatio efficit ut quandocunq; res nondum inscripta, sit inventa, ut ea possit tunc inscribi cum invenitur, quæ inscriptio nova fertur sursum propter protestationem, hoc est, fingitur facta eo die, quo est confectum inventarium, *Sichard. n. 12. §. fin a. dubius.* Et sicut heredem ab ignorantia & culpa excusat, sic dolosum, quando certo constare cœpit, non relevat. Est enim protestatio contraria facto, quæ protestanti non prodest.

LXV. Dolus siquidem non præsumitur sed probari debet & confectio Inventarii legitima præ se fert præsumptionem juris & de jure, quæ probationem in contrarium admittere non videtur. *vid. VVesemb in π de probat. num. 15. l. F. ibiq; restrictiones.* Duo tamen remedia in jure prodita sunt, quæstio servorum & jusjurandum heredis, sic

tamen,

tamen, ut, qui quæstionem urgent prius præstent juramentum calumniæ, *l. 1. C. de jur. propter calum.* Juramentum heres tunc præstare debet, quando creditores & Legatarii tempore conditi inventarii non præstò fuerint, & præstatur etiamsi nihil probaverint. *Nov. 1. c. 2. l. ult §. licentia* 10. *verb. vel per sacramentum* C. *h.t.* Contumaciter absentibus neutrum horum datur, *Rittersh. p. 6. c. 8. n. 31. in f. Nov. 1. c. 2. §. 2. vers. si vero Giph. ad §. fin a. in h. l. ult. l. 34. l. 38. ff. de jurejur. Wesem. in π de jurejur. n. 8. Hill. in Don. 7. c. 3. lit.* N. Cogitur tamen hoc juramentum præstare (si ei deferatur) quod nihil plus in hereditate fuerit.

LXVI. Hæ solemnitates, licet strictè observandæ sint, ubi jus civile dominatur, tamen ubi statuto vel consuetudine exspirarunt & sublatæ sunt, sufficit secundum loci cujusque consuetudinem inventarium confectum esse, aliàs Sneidvvino ex Jasone & Castr. adnotante vix fieri potest, ut omni vitio careat, quod utilissimum notabile in praxi esse affirmant. *Sich. hic n. 27 Moll. lib. 2. semest. c 14 n. 4. Rittersh. ad Nov. p 6. c. 8. n. 10. Mynf. resp. 79 n. 50 Rauchh. lib. 2. quæst. 24 n. 21. Coras. de Invent. p. m. 540 n. 19.*

LXVII Quia Inventarium à Notario conscriptum moribus hodiernis in instrumentum publicum redigitur. Instrumentum enim à Notario confectum publicum est. *l. scripturas 11. C. qui potior in pign. habeant. Nov. 73. c. 7. Wesemb. in ff. de Instrum. n. 2. Bocer. Cl. 6. disp. 24. th.* 8. ubi plures allegat, omninò necessarium videtur, ut præter solemnitates suprà relatas clausulæ ad instrumentum publicum pertinentes apponantur, ne illis omissis inventarii confectio in dubium vocetur, & periculosa exoriatur disputatio, de quibus clausulis habetur in *Nov. 47. & in Recess. Imper. d. Anno* 1512. von vnterrichtung der offenen Notarien §. vnd nach dem/ *de quibus videri possunt, Treutl. vol. 2. disput. 5. Th. 3. Rittersh. ad Nov p 9. c. 24 n. 39. & seqq.*

LXVIII Hactenus necessitatem confectionis Inventarii heredi incumbere dictum, quæri solet, anne descriptio bonorum

bonorum à defuncto facta ab hac necessitate liberet? Ubi in negantium castra descendendum est. Inventarium enim incipere debet ab herede & non à defuncto, siquidem non bona viventis, sed mortui considerantur, cum viventis nulla sit hæreditas, tum quia res deinde vel augeri vel minui possint, nec idipsum suis solemnitatibus destitutum esse oporteat, quod alias impræsentiarum fieret, *Resp. Altorf.* 53. & 64. *Mejer. in Colleg. argent. vol* 2. *de acquir. vel omitt. hered. n.* 26.

LXIX. Quid si jurata fuerit descriptio? quia hereditatis duplex est consideratio, una resp. creditorum, altera heredum & fideicommissariorum. Priori respectu fieri non potest, ut in eorum præjudicium omissio Inventarii concedatur, quò iis defunctis bona perscrutari, sibiq; nomine hypothecæ vindicare aut aliis juris remediis adversus eos uti sit prohibitum, *Auth. quod obtinet C. de probat.* & ejus ratio manifesta in *Nov.* 48. *c.* 1. §. 1. *à Justin.* redditur, quòd Legibus declaratum sit, quod quæcunq; quilibet pro se dixerit aut scripserit, hæc nihil ei prodesse, neq; creditoribus præjudicare, & aliàs instrumenta domestica & privata annotatio, si non aliis adminiculis adjuvetur ad probationem sola non sufficiunt, *l. instrumenta* 5. *l.* 6. 7 *C. de probat. l. scriptura* 10. *C. comm. utriusq; jud.*

LXX. Hoc tamen secus in descriptione bonorum quoad heredes, tam suos quàm extraneos & ratio diversitatis est in præf. *Nov.* 48. quia una quodammodo est persona heredis & ejus qui hereditatem in eum transmittit: sicut jam nemo propriis dictis & factis contravenire potest, maximè juratis; Ita heres, qui cum defuncto habetur pro una eademq; persona, sermonibus testatoris reluctari nequit, *d. Auth. quod obtineat C. de probation.* Hæc de jurata descriptione verum est: Quod si injurata fuerit, veritati non officit, sive testator ampliaverit sive minuerit verbis testamenti vires patrimonii sui *l. scriptura* 10. *C. comm. utrius jud. l.* 1. *C. arbitr. tutel. l. si fundum* 81. §. 4. *ff. de leg.* 1. *l. cum pater.* 77. §. 30. *ibiq; Gothofr. in not. ff. de legat.* 2.

LXXI. Ex quo hoc notandum est, si quis contractum a iis de jure non subsistentem celebraverit, v. c. rem conjugi inter vivos donaverit, vel alicui aliquid remotis testibus dederit, volens, ut post mortem apud illum maneat, & vivus ejusmodi donationem propalare noluit, tunc si in testamento suo fecerit designationem juratam, eo mortuo, hæres alia bona, quæ in designatione non habentur tanquam hereditaria petere non potest, aliàs toto in testamento sibi relicto privaretur, *argm. Auth. quæ obtinet* C. *de probat. Ibiq; Dd. Dn. Præs. h. l.*

LXXII. Quæri & hic solet, an Testator inventarii confectionem remittere aut vetare possit? Ubi distinctio prior accommodari potest, ut, si in præjudicium coheredum legatariorum aut fideicommissariorum remissio vergat, fieri possit. Sicut enim testator illis nihil relinquere, imò & ea relicta vivus adimere poterat, *tot. tit. ff de adimend. legat.* Ita multò magis in iis, quæ illis reliquit, potest præjudicare. Testator enim potest prohibere, ne fideicomissarius exigat cautionem fideicommissi servandi causâ ab herede dari solitam, *l. 2. l pen. C. ut in possess. leg.* Ut cautionem in favorem fideicommissi inductam prohibere potest, ita & hoc posse videtur. Inventarium non jubetur à Lege, sed pro arbitratu eo uti permittitur. Posteriori casu non potest in testamento suo Creditoribus præjudicare: habent enim creditores fundatam intentionem contra heredem, ut obligetur in solidum, *Nov. 1 c. 2. §. 2. vers. si vero Jul. Clar. lib. 3. sent. § testamentum q. 66. Bald. ad l. Imp. C. de arbitr tutel num. 6. Wesemb. part. 2. cons. 86. n. 2. & seq. Paris. l. 2. cons. 68. num. 57. Sich. hic n. 15.*

LXXIII. Volunt etiam nonnulli inventarium judicialiter debere fieri & sine præsentia judicis nullum esse, *Rol. à Vall. vol. 2. cons. 13. numer. 16. Angel. de perus. in tract. de invent. num 11. & 12. p. m. 514.* Sed assertio illa caret fundamento, nec moribus nostris obtinet, quibus extra judicium in ædibus pri-

bus pri-

bus privatis sine judicis aut alterius à judice missi præsentia inventaria conficiuntur, nec usquam in judiciis his controversiam motam fuisse, *Excellentiß. Dn. Præs. in prælect. affirm. h. l.* denique quia non in textu nostro ulla mentio injicitur, præter legem, aliam solemnitatem adjicere infrequens esset.

LXXIV. Nec huic assertioni officit, quod ante confectionem ad instantiam heredis Creditores & Legatarii citari debeant, *Nov. 1 c. 2. ut sup. dict.* nec quod Episcopi illud coram judice conficere teneantur, *l. nulli 28. §. cum autem 2. C. de Epis. & Cler* Nam citatio, quæ coactionem in se continet, à nemine, præterquam à judice fieri potest, quia par in parem non habet imperium, qualis citatio præcisè hic non requiritur, sed sufficit publica notificatio & convocatio, siquidem beneficio huic, quod in eorum præsentia res consignari oportet, renunciare possunt. Alter textus agit de separatis, non de herede; sed ubi heres nullus est, de hereditatis executore, qui ut omnem suspicionem evitet, & officium suum eò dexteriùs exequatur, publicè id facere non negligat.

LXXV. Hactenus dictum quinam, de quibus rebus, quomodo & ubinam inventarium conficiant: Jam ad quid inventarii confectio prosit, dicendum: Ubi alium finem juris deliberandi Impp. Hadrianus & Gordianus intenderunt, alium Justinianus. Illi liberationem militis ab improvisi & latentis æris alieni solutione, *§ extraneis vers. sciendum inst. de her. qual. & diff. in pr. vers. cujus.* Hic non solum hoc à militibus ad paganos omnes & singulos traduxit, & eos non minùs ab æris alieni sed etiam certi & noti solutione *l. ult. in pr. vers. cujus sensus C. h. t.* ùt etiam juramenti, quo aliàs mediante vires hereditatis indicare coguntur, difficultate liberat, tum ut eò citiùs voluntas defunctorum impleatur,

 & uti

& uti hæres sibi prospiciendo sic similiter creditoribus, legatariis & fideicommissariis non etiam obsit, *Franc. porcell. de invent. C. 1. numer. 1.* Denique est finis per accidens, videlicet, ut patrimonii quantitate defuncti perspecta judicari possit, an etiam in censu agendo defunctus fideliter bona indicaverit, *Mejerus in colleg. argent. d. tit. n. 34. Rittersh. ad Nov. p. 6. c. 8. n. 20.*

LXXVI. Jam seqvuntur legitimè confecti inventarii effectus & utilitates, quarum respectu rectè à Justiniano divinum rescriptum vocatur, inter quas non minima, ut inventario legitimè confecto nullum damnum timere possit, nec teneatur creditoribus ultra vires hereditatis, *l. ult. §. 4 C. de jur. deliber. §. 5. inst. de hered. qual. & differ.* Hereditas enim inventarii beneficio adita, pro non adita habetur, & sicut quis ex hereditate non adita nullum damnum sentit, sic neque ex hac. Quæ exceptio tanta, ut post latam sententiam opponi queat, *Didac. Spin. in spec. testam. Gl. 35. n. 42. Petr. Duennas reg. 250. Marant. in process. de ord. jud. 6. p. m. 9. n. 17* quæ tamen sententiam in totum non enervat, sed modificat. An autem hoc procedat in feudo hereditario & in *c. 1. An agnatus vel filius defuncti, 2. Feud. 45.* & quid his in casibus tam de jure communi quàm Saxonico obtinet, *vid. Hart. Pistor. l. 2. quæst. 1. n. 53. & 73. It. quæst. 2. n. 45. it. quæst. 14. num. 48. Curt. Jun. l. 1. quæst. 8. n. 2.*

LXXVII Hoc autem non in omnibus creditoribus, sed puris obtinet. In mixtis enim secus est. E. g. si heres & defunctus correi debendi sint in solidum, & si heres convenitur ex persona sua, obligatur in solidum, sin ex persona defuncti usq; ad vires hereditatis *Auth. hoc ita C. de duob. reis. Montic. in expl. d. l. ult. p. m. 76.* quibus casibus quisq; in solidum non attento divisionis beneficio tenetur, *vid. Matth. Steph. nov. 99. n. 7. 8. & seqq.*

LXXVIII. Ut hujus legis beneficio non juvantur, qui in illam committunt, id, uti de jure civili non habet dubium, sic de jure canonico graviter controverti solet. Nos & hoc

jure

jure ultra vires teneri concludendum putamus, cum jure pontificio nihil sit immutatum & agatur de re civili, hoc est, hereditate, non verò de Ecclesiastica *Panorm. in C. dua nos de usur n. 11. Wesemb. cons. 13 n. 39.* Imò quia heres defuncti animam exonerare tenetur, ejus quoq; debita luere debet, *c. fin. X. de sepult. Abb. in c. nihil prodest 2. X. de praescript. Cornel. Beninca s. de privil. paup. in ult. volunt. p 976. n. 13.*

LXXIX. Sciendum quoq; licet hoc jure Saxonico pœna non confecti inventarii obtineat, uti supra dictum, tamen Colerus de procesſ. execut p. 2. c. 3. n. 400. dicit, quod nemini autor esse velit, ut Inventarii confectionem omittat, ne apud creditores & legatarios in suspicionem expilatæ hereditatis deveniat & heres hereditatis vires mediante juramento patefacere compellatur, *Nov. 1 c. 2. in pr. & §. 1.* Ut *Dan. Moll. lib. 2. semest. c. 14. n. 3. in f.* testatur à multis annis tàm in Scabinatu Lipsensi, quàm aliis harum provinciarum judiciis observari, uti quotidie in curia hac provinciali & collegio Juridico Witteberga pronunciari testatur Dn. Præf. d. l.

LXXX. Hoc juramentum, quod ex Legis dispositione imponitur & succedit in locum deficientis inventarii, ejus naturæ est, ut quantumvis ab actore reo delatum, nequaquā referri possit, *Coler. de process. execut d. c. 3. n. 402. ubi ait anno 1577. mense Januario Scabinos Lipsenses* ita respondisse. Et idem in aula Electoris Saxoniæ *die 22. Junij* 1584. pronunciatum fuisse, ex annotationibus Dn. Teub. ejus gener *Andr. Rauchb. refert l. 1. quæst. 10. n. 32.* cujus rationem adducit *Moll. l. 2. semestr. c. 14. n. 4.*

LXXXI. Heres tamen heredis non tenetur res defuncti mediante juramento indicare, si inventarium producere non possit, quia justam ignorantiæ causam habere censetur, cum in juramento debeat esse rei intellectus & scientia, *l. 6. C. de procurat. l. 3. C. de reb. cred. l. 21. v. fin & C de fund. instruct.* vide *s. Gottfr. in not. de his qui ad Eccles. l. 3. § 4. l. 11.* quam nemo in

tum fuisse in observat. manuscript. annotavit Dn. Benedictus Carpzovius p. m. quondam hujus Academiæ celeber. JCtus, ac à Lipsensibus responsum meminit, *Hartm. Pist. de observ.* 132. *n.* 7. heredes ejus, qui occupaverant hereditatem, debere eam restituere, vermittels eines bestendigen Inventarii: oder in mangel dessen vermittels Eydes als viel jhnen wissentlichen vnd sie von jhren Händen empfangen.

LXXXII. Vi hujus inventarii heres deducto prius ære alieno §. cum autem Inst. de Leg. Falcid. bona quippe aliàs non intelliguntur, nisi illa, quæ post solutum æs alienum supersunt, *l mulier* 72. *ff. de jur. dot. l subsignatum* 39. §. 1. *ff. de V. S. ibiq; Clariss. Dn. Simon Tölemannus p.m. quond. Præcept. pl. honorandus*, deducit, de residuo falcidiam *l. ult.* § 4. *C. h. t.* hoc est, ut quarta pars apud heredem remaneat, ceteræ tres portiones apud Legatarios seu fideicommissarios, quod etiam ante Justinianum obtinuit; hac autem Justiniani constitutione effectum ut non facientes amittant falcidiam & præstent legata integra, quod loco pœnæ constitutum, *Giph. ad §. fin autem p.* 92.

LXXXIII. Magnus quoque ejusdem confectionis effectus est, quod heres possit solvere cuivis Legatario vel creditori primò venienti, & non tenetur ab eo recipere cautionem vel satisdationem, sicut opus habet tot. tit. ff. *Si cui plus, quàm per Legem Falcid.* quod procedit, ubi heres conditionem creditorum ignorat, aliàs si sciverit, non debet illis solvere sine sufficiente cautione, *l. dolo* 41. *ff. ad Leg. Falc.* annotante *Gothofr. in l. ult.* §. 4. *lit. a. C. h. t.* Et licet dein creditores potiores veniant, nullam tamen adversus heredem intentare valent actionem, sed illum quietum relinquere coguntur, *l. ult.* § 4. *C. de Jur. deliber.*

LXXXIV. Ne tamen creditoribus id, quod ipsis jure obligationis per solum tempus, quod nec est modus pariendæ & solvendæ obligationis *l. obligationum* 44. § 1. *vers. placet ff. de oblig. & action.* creditum suum amisisse videantur, salvum habent suum jus adversus legatarios, cùm æs alienum semper

per

per abſorbeat legata, *l. 1. ff. ad SCtm. Trebell.* adverſus creditores vel poſteriores vel æquales. Siquidem inter plures concurrentes creditores regulariter prior in tempore præfertur in jure poſteriori, *qui generaliter 2. l. potior. 11 in princip l. creditor 12, in pr ff qui potior in pign. & l. ſi fundum 4. C. eodem.*

LXXXV. Remedia, quæ creditoribus adverſus legatarios competunt, ſunt actio hypothecaria & condictio indebiti, adverſus creditores poſteriores tam actio hypothecaria, quàm condictio ex lege *l. ult. §. ſin verò 5. verſ. licentia C. h. t.* Hypothecaria agit, quoties legatario res in ſolutum data eſt, quæ creditori vel generaliter vel ſpecialiter hypothecata fuit, cum omnis actio realis ſuum poſſeſſorem ſequatur *l. ſi fundus 16. §. in vendicatione 3 ff. de pignorib.* Condictio indebiti datur creditoribus Chirographariis vel hypothecariis re non extante, ſed venditâ; & legatario pretio ſoluto, cum res exſtinctæ vindicari non poſſint, ſed condici debeant, *§. ſi alienum inſtit. de rer. divis.* quæ ex æquitate naturali proficiſcitur, *l. naturaliter 13. §. ult. ff. de cond. indeb.* & mavult, ut creditoribus de damno ſollicitis quàm legatariis de lucro agentibus ſit conſulendum: Meliùs enim eſt favere repetitioni, quàm adventitio lucro, *l. 41. in f. de R. J.* Nec eſt novum, ut alius ſolvat, alius repetat, ut in *l 3. l. nec eſt 5. & l. dominus 53. ff. de cond. indeb.* ubi exempla ſunt de alio ſolvente & alio repetente.

LXXXVI. Hypothecaria adverſus Creditores poſteriores agit, quoniam potior eſt jure, qui potior eſt tempore, *l. potior. 11. l. creditor 12. ff.* qui potiores pignore, quod de prærogativa hypothecarum intelligendum: privilegiatæ enim actiones ex cauſa, non ex tempore æſtimantur, *l. privilegiatæ 32. ff. de reb author. judic. poſſ.* Condictio ex lege toties, quoties res non extant, datur & hæc propterea, quia qui æquitate naturali deficiente, ut in priore, non amplius condictio indebiti, ſed quia in pari cauſa ſed di-

LXXXVII. Si autem creditores habent æquale jus, & uni est solutum, tunc alter, cui adhuc nihil est solutum potest agere contra creditorem, ut hoc, quod accepit, secum communicet vel dividat, *arg. l. si non expedierit 6. §. si pupillus, v. quod si utroq; ff. de bon. auth. judic. possidend.* Si non fuit negligens & sic in culpa; alias ex jure non est obligatus, *Gothof. ibid. in notis.lt. in l.ult. §. 4 lit. b.* Et sic creditoribus adversus legatarios & fideicommiss. jus suum semper salvum est, adversus creditores restrictivè & certis modis.

LXXXVIII Similis effectus confecti inventarii est ut creditoribus vel legatariis satisfacere queat vel ipsis rebus in hereditate existentibus, vel rerum venditione, & exinde redacta pecunia, *l ult. §. sin vero 6. in pr.* & sic except. é à com. reg. quod aliud pro alio creditore invito solvi non possit. In heredis enim potestate est an velit rem ipsam, an pretium solvere, cum alternativè lex loquatur, ubi semper electio est ipsius creditoris, *c. in alternativis de R. J. in 6* & cogens quendam ad alterum præcisè solvendum, plus petere videtur, *§. 23. Inst. de actionibus*, quia debitori solventi facultatem eligendi auffert.

LXXXIX Non minimum inventarii privilegium quoq; est, quod emptor rei hereditariæ ex causa solvendi debiti distractæ vel à creditoribus, vel legatariis hypothecaria non inquietari possit, *l. ult. §. sed nec adversus, 8. C. de jur. deliber.* Et licet pignoris hæc sit natura, ut creditor adversus quemvis possessorem persequi possit, *l si fundus 16. §. in vindicatione ff de pignoribus.* Exceptio tamen est in Emptore rei hereditariæ pignoratæ, & ejus ratio est propter heredis favorem, qui iterum ab emptore evictionis nomine conveniri posset, *l. Julianus 13. §. offerri 7. C. de Eviction* qui tamen sine omni damno & periculo esse jubetur, *vid. Gothofr. in l. ult. §. sin verò 5. lit. i.* venditio a. rei alienæ nullum facit Domino præjudicium si justo tempore supervenit, *vid ibid.* salubres cautelas huc pertinentes *vid. apud Capol. caut. 225.*

Non

XC Non dispar effectus est etiam in feudo à patre alienato, quod filio ex hac causa revocare licet, quantumvis ex bonis hereditariis tantundem percipiat, quantum feudum alienatum valet, quia heres ex hoc beneficio nihil damni sentire, nihil ex sua substantia amittere, sed ab omni damno, quod ipsi ex aditione contingere potest, immunis esse debet, *l. fin. §. etsi præfatam* 4. *&* §. *licentia*]10. C. *h. t.* quia durum & iniqvum alteri etiam pro justo pretio vendere, & aliud pro alio recipere debere, *l. durum C. de contrah. empt.* Deniq; quia affectio erga avita bona major est, quàm maxima sui patrimonii imminutio, *l si in Emptione ff. de minor. vid. Hartm. Pist. quæst.* 9. *n.* 30 *per tot. Sich. in* § *in computatione n.* 8. *per tot. dissent. Rittersh. ad Nov. part.* 6. *c.* 8. *n.* 29. *in f.*

XCI. Nec hoc confecti Inventarii minimum beneficium est, ut adita hereditate obligationes & actiones heredis adversus defunctum non confundantur, sed salvæ maneant quoad effectum per fictionem juris, quod tamen aliàs secus est per jura manifesta. Si enim heres ex beneficio inventarii in eo loco sit, ie quo fuit ante aditionem hereditatis, ad hoc ne damnum capiat: At tum obligationes & actiones non fuerunt confusæ. Ergo quoq; nec postea. Et sic obligationes & actiones non peribunt & confundentur, sed salvæ manebunt uti aliis creditoribus, *l. ult.* §. *in computatione* 9 *in f.* C. *h. t. Ibiq; Sichar. Gipb. & cæt. Dd.* Idq; in omnibus bonis tàm allodialibus, quàm feudalibus obtinere affirmat, *Rittersh. ad Nov. p.* 6. *c.* 8. *n.* 22 *in f.* quas tamen de iis obligationibus exaudire decet, quæ cum morte defuncti non deficiunt, non de aliis, quæ cum persona exspirant, ut furti, injuriarum & similes *l.* 1. *ff. de privat. del.*

XCII. Porrò nec contemnenda est utilitas, quod heres durante confectione inventarii, nec à legatariis nec à creditoribus conveniri queat, quia facit hereditatem tamdiu jacentem *Rittersh. eod. n.* 24. *l. fin.* §. *donec* 11. C. *h. t.* adeò, ut

testam. gl. 35. *n.* 46. & est heredi adversus omnes creditores hereditatis sufficiens exceptio dilatoria, quæ tamen actionem, quæ forsan fuit temporalis aut præscriptione deficiens, non tollit, *l. ult.* §. *donec* 11. *ibiq; Gothofr.* qui causam assignat *in f. C. h. t.* quod tamen in legato ad pias causas limitat, *Tiraq. de priv. piar. caus. pr.* 26 plures limitationes vide *ap. Gothof. in not. ad L. ult.* §. *licentia* 10. *lit. C.* ille tamen alios intra illud tempus convenire non prohibetur, *Gothof. post Bart. ibid.*

XCIII. Porrò deducit heres omnes expensas, tam in ægrotantem, quæ cæteris in mortuum factis à jure æquiparantur, *l. legatum* 3. *C. de religios. & sumpt. funer. l. in restituend.* 4. *C. de petit. heredit.* quam in defunctum factas ante omne æs alienum, easq; jure retentionis sibi servat, *l. penult. ff. de relig. & sumpt. funer. l.* 2. *de privil. credit. l. fin.* §. *in computatione* 9. *C. h. t.* §. *fin. Inst. de L. Falcid.*

XCIV. Non minùs expensas in Inventarii confectionem, in testamenti insinuationem & publicationem, Notariorum adhibitionem & testium productionem, ut & alias necessarias, sine quibus res hereditatis futura esset deterior, *l. fin.* §. *in computat.* 9. *C. h. t.* quæ omnes tamen intelligi debent de probabilibus & legitimis: Expensæ enim non egrediantur probabilem h. e. justum & legitimum modum *l. & si quis* 14. §. *hæc actio.* 6 *l. inter quos* 39. §. *fin. cum l. seq. ff. de damn. inf. arg. l. antep. ff. de condit. & demonst.*

XCV. Quæri solet, an heres etiam expensas pro obtinenda hereditate factas deducere possit. Ubi affirmativam sequi tutius erit; quia hæ expensæ defuncti causâ fiunt, cum intersit, ejus voluntatem ultimam defendere, sive moriatur testatus sive intestatus ut legitimus hæres succedere possit, *l. ult. ibiq; Gl. & Dd. C. de petit. hered.* & ut ita sit defensa, vel expressa vel præsumpta voluntas defuncti sufficit & sic factæ impensæ, dicuntur factæ gratiâ defuncti & hereditatis, *Sich. in l. ult.* §. *in computatione n.* 5. *Porc. in tract. de invent. n.* 8. *Diss. Treutl. disp.* 12. *vol.* 2. *Th.* 9. *lit.* D *ibiq; Bacch.*

Quæ

XCVI. Quæ expensæ omnes & singulæ eatenus deducuntur, quatenus probantur, *l. ult.* §. 9. *h. t.* probantur autem per testes & instrumenta, h. e. apochas; non autem per juramentum nisi in supplementum *l. 3. C. de reb. credit.* quando aliquid semiplenè probatum est videlicet per unum testem, vel aliquid simile, tunc ista semiplena probatio potest integrari per juramentum, *Sichard. in l. 3. C. de reb. cred. n. 25. & seqq.* de quibus pro instituto plures apud dictos Dd. videri possunt, non enim omnium Doctorum lacunas exhaurire animus est.

XCVII. Ut diversarum personarum diversæ sunt qualitates, sic obligationum & causarum diversarum diversæ sunt actiones, quibus unusquisque, quod suum est, sibi persequitur. Alia enim competit actio heredi, ad consequendam sibi hereditatem, & omnia quæ in ea relicta sunt, videlicet petitio hereditatis, quæ, qualis, quomodo & quando institui debeat, *vid. ap. Wesemb. tot. tit. ff. de pet. hered. & tot. tit. de fideicomm. hered. petit. Pac. in libr. method. cod. de petit. hered. c. 4. n. 19.* vel inter coheredes judicium familiæ erciscundæ, *tot. tit. ff. & C. famil. ercisc. ibiq; Wesemb. & Pac.* alia competit legatariis & fideicommissariis, quâ adversus heredem cunctantem agere possunt, quæ, qualis & quotuplex *ex §. sed olim 2. inst. de legat. ibiq; Harpr.* cognoscere licet, *Treutl. vol. 2. disp. 13. th. 2.* Quoad processum harum alia, instituitur via ordinaria, alia via executiva, quomodo & quando quælibet institui possit, & præsertim in hoc passu *vid. apud Bach. d. Th. 7. lit C.* verbo neq; via executiva *in f. p. 838. Didac. Spin. in spec. Testam. gl. 55. n. 57. Myns. cent. 5 obs. 61.* Item quomodo in libello vel cumulari vel non cumulari possunt tam quoad fundamenta Theoretica quàm practica vide dictis locis *apud Treutlr. ibiq; Bacch. lit. D.*

XCVIII. Affinia sunt (1.) inventarium, quod fit de bonis confiscatis *l. si quis 7. C. de bon. proscript. & l. si vacantia ult. C. de*

§. *penult. ff. de inspic. ventr.* (4.) quod facit curator bonis datus, *l. ult.* § 5. C. *curat. furios.* (5.) quod faciunt creditores de bonis debitoris *l. cum plures ult. ff. de bon. auth. jud. possid.* (6.) quod facit tutor pupilli vel curator adolescentis *l. 7. ff. de administr. tutel. l. ult. C. arbitr. tutel* (7.) Orphanotrophorum seu hospitaliorum, argentariorum, negotiorum gestorum &c. *vid. ap. Gipb. Coras. porcel. dd. locis.*

XCIX. Contraria sunt, (1.) omissio inventarii, quæ obligat omnes æri alieno & solidis legatis excepto milite, qui tantum pro his rebus, quas in hereditate invenit, convenitur, *l. 12. C. de testam. milit.* & sic non insolidum, *vid. pr. l. ult. lit. S. l. ult. §. ult. C. h. t.* de cæteris omissionis pœnis singulis, longum foret sigillatim omnia annotare (2.) dolus in inventario hereditatis commissus, de quo supra (3) prohibitio testatoris, ne faciat inventarium, de qua etiam supra (4) Error Tabularii in forma constituendi inventarii, *l. ult. §. sin vero 12. in verbo secund. formam Hillig. in Don. enucl. lib. 7. c. 3. lit. C. Vid. Meier. in Colleg. Argent. d. l.*

C.

Esset hic inferendus totus in aditione & confectione inventarii procedendi modus, cum formulis instrumenti usitatis clausulis tàm latinè quàm germanicè conscripti, sed propter pagellarum penuriam omitti oportuit, vide tamen de his Angel. de Perus. in tract. de invent. per tot. Francis. Porcell. in d. tract. c. 3. n. 16. Volckm. in inform. Notar. p. 4. c. 18. per tot.

FINIS.

